20/05/2020

Μια συγκλονιστική ομολογία: Ένας Ορθόδοξος Ιερέας στην εντατική

/ Ορθόδοξες Προβολές

Μία συγκλονιστική ιστορία ενός Ορθόδοξου ιερέα της Μητροπόλεως Βελγίου από την εμπειρία του με τον ιό COVID – 19.

Εκείνο το Σαββατιάτικο πρωινό της 28ης Μαρτίου φάνηκαν τα πρώτα σύννεφα που προμήνυαν την επερχόμενη καταιγίδα που μπήκε ξαφνικά και απρόσμενα στη ζωή μου.

Ξεκίνησε σαν αδιαθεσία, σαν μια συνηθισμένη γρίπη και σύντομα εξελίχθηκε σε κάτι άγνωστο, που δεν θέλαμε ούτε ως σκέψη να το αποδεχθούμε.

Ο υψηλός πυρετός και ο έντονος βήχας άρχισαν σιγά – σιγά να μας υποβάλλουν την ιδέα πως το πιο εφιαλτικό σενάριο είχε εισβάλλει στο σπιτικό μας και είχε κάνει τις ζωές μας άνω – κάτω.
Τα θετικά αποτελέσματα από το τεστ για τον κορωνοϊό, απλώς επιβεβαίωσαν αυτό που ήδη ξέραμε. Από κει και μετά τα πράγματα εξελίχθηκαν πολύ γρήγορα: άφιξη του ασθενοφόρου, παραλαβή, παροχή οξυγόνου, είσοδος στο Νοσοκομείο.

Στην πτέρυγα ήταν ήδη πολλοί ασθενείς με την ίδια ή και χειρότερη κατάσταση:

σεβάσμιοι παππούδες, μεσόκοπες κυρίες που άλλοτε έσφυζαν από ζωντάνια και δημιουργικότητα, αλλά και νέοι άνθρωποι. Ήρθα να προστεθώ κι εγώ ανάμεσά τους.
Ένας ορθόδοξος Έλληνας κληρικός ανάμεσα σε δεκάδες ανθρώπους που διψούν για ζωή όπως εγώ, που αγωνίζονται να ζήσουν όπως εγώ, που τους αγαπάει ο Θεός μας όπως κι εμένα.

Με βάζουν σύντομα σ' ένα θάλαμο με εξαιρετικά καλή ξενοδοχειακή υποδομή. Είναι νομίζω η μοναδική φορά που πρόσεξα τις ανέσεις του νοσοκομείου. Τις μεγάλες και δύσκολες στιγμές λίγο σε νοιάζει το περιτύλιγμα του πόνου.

Εκείνη την ώρα αναδύονται όλα τα υπαρξιακά ερωτήματα και γυμνή η ψυχή σου παλεύει να βρει τις απαντήσεις. Είναι οι ώρες που η καρδιά λυγίζει μ' ένα «γιατί σε μένα;» για να δώσει η ίδια την απάντηση λίγο αργότερα: «γιατί όχι σε μένα;».
Γιατροί και νοσηλευτές πολλών ειδικοτήτων επιστρατεύονται για μένα. Με πρωτόγνωρο για μένα αίσθημα ευθύνης και νοιάξιμο. Ακτινογραφίες, εξετάσεις, αναλύσεις, διασταυρώσεις ευρημάτων.

Ένας πόλεμος μόλις ξεκίνησε, πόλεμος με το χρόνο, με τον ιό, με τις παρενέργειες. Η αντιβίωση μαζί με την παρακεταμόλη πέφτουν αργά – αργά στο αίμα μου μέσα από τον ορό και δίνουν μια άνιση μάχη με τον ιό.

Στο μεταξύ τα νέα μαθαίνονται γρήγορα. Οι ενορίτες μου σοκάρονται, αλλά προσεύχονται και ελπίζουν. Κάποιοι έρχονται έξω από τον κλειστό Ναό και με αγωνία παρακαλούν το Θεό.

Ο Μητροπολίτης μας κ. Αθηναγόρας τηλεφωνεί καθημερινά για να μάθει νέα. Στο μοναστήρι του Γενεσίου της Θεοτόκου στο Asten κάνουν παράκληση μπροστά στο απότμημα λειψάνου του αγίου Νικηφόρου του λεπρού.

Στην Ελλάδα ένας Μητροπολίτης, παλιός συμφοιτητής μου και καλός φίλος, δημοσιεύει την είδηση στο διαδίκτυο κι αμέσως ξεκινά αλυσίδα προσευχής: λαϊκοί, μοναχοί, πρεσβύτεροι, επίσκοποι, ενορίες, μοναστήρια, μονές από το Άγιο Όρος μέχρι τα Ιεροσόλυμα, όλοι ενώνουν τις προσευχές τους. Μαθαίνω όλα αυτά από την οικογένειά μου και συγκινούμαι. Παίρνω θάρρος και παλεύω.

Η γιατρός βλέπει με αγωνία τα επίπεδα του οξυγόνου να πέφτουν δραματικά. Αποφασίζει να μεταφερθώ επειγόντως στην εντατική. Ο ιός έχει προσβάλλει και τους δύο πνεύμονες. Ο πυρετός έχει σκαρφαλώσει στο 40 και τα αντιπυρετικά αδυνατούν να τον αντιμετωπίσουν.

Εκείνη την ώρα μου τηλεφωνεί ένας αδελφικός φίλος. Μου μεταφέρει τα λόγια

ενός ευλογημένου μοναχού από το Όρος: «Πες του να μη φοβηθεί, θα γίνει καλά. Η Παναγία τον αγαπάει και θα τον θεραπεύσει. Αρρώστησε για να γίνει το θαύμα και να πιστέψουν κι αυτοί (εννοεί τους Βέλγους). Αυτό που θα συμβεί να του πεις να το διαλαλεί μετά». Συγκλονίζομαι.

Μπαίνω στην εντατική. Κοιτώ γύρω μου. Πίσω μου είναι μηχανήματα. Αμέτρητα κουμπάκια, ενδείξεις, λυχνίες, μετρήσεις, συνδέσεις με τους πιο υπερσύγχρονους υπολογιστές. Απέναντι ένα μεγάλο μαύρο ρολόι με κόκκινα ψηφία. Τίποτα άλλο. Αυτός θα είναι ο κόσμος μου για όσο διάστημα χρειαστεί να μείνω εδώ. Αρκεί να βγω!
Προσπαθώ να σφαλίσω για λίγο τα βλέφαρα, μα δεν μπορώ. Όλο το σώμα μου είναι γεμάτο σωληνάκια και πεταλούδες. Προσπαθώ να μετακινηθώ, αλλά το σώμα δεν υπακούει. Αναπνέω με δυσκολία. Νιώθω αμέτρητα ξυραφάκια να με τρυπούν κάθε φορά που παλεύω να ρουφήξω λίγο από το οξυγόνο. Ο αναπνευστήρας ανεβοκατεβαίνει ρυθμικά σε μια προσπάθεια να με κρατήσει στη ζωή.

Δεν έχω καμιά οπτική επαφή με τον έξω κόσμο, από ένα παράθυρο ή μια πόρτα. Πόσο θα ’θελα να υπήρχε μια μικρούλα σχισμή στον τοίχο. Για να μπορούσα να ’βλεπα μια στάλα γαλάζιο ουρανό. Ή έστω ένα μπαμπακάκι σύννεφο. Ή το λιγοστό φως της δύσης. Ας ήταν έστω και μια καταιγίδα. Μόνο να ’βλεπα.

Κοιτώ το ρολόι απέναντί μου. Η ώρα είναι 00:15. «Μεσάνυχτα» λέω με το νου μου. Και η ματιά μου καρφώνεται στα κόκκινα ψηφία. Περιμένω, περιμένω να αλλάξει η ένδειξη, να γίνει 00:16. Νέα προσμονή, 00:17. Είναι η μόνη αλλαγή που βλέπω εδώ μέσα. Ατέλειωτη προσμονή για να περάσει η ώρα και το 00 της ώρας να γίνει 01. Και πάλι από την αρχή το παιχνίδι με τα λεπτά. 01:01, 01:02. Το «μαρτύριο της σταγόνας» της εντατικής.

Στην πόρτα εμφανίζεται η πνευμονολόγος. Έρχεται κοντά μου και προσπαθεί να με κάνει να αισθανθώ όμορφα. «Σήμερα είναι η μέρα των γενεθλίων σας» μου λέει και στη συνέχεια ρωτά για την εθνικότητά μου.

Οι εκπλήξεις διαδέχονται η μία την άλλη. «Έλληνας; Ορθόδοξος κληρικός;». Φεύγει βιαστικά κι όταν γυρίζει κρατά ένα πορτοκάλι. Το καθαρίζει προσεκτικά και μου το βάζει κομματάκι – κομματάκι στο στόμα, μέχρι που τελείωσε. Δεν θυμάμαι αν έχω φάει πιο γλυκό πορτοκάλι στη ζωή μου. Μέχρι εκείνη τη στιγμή το μόνο που επιτρεπόταν να βάλω στο στόμα μου ήταν ένα κατάπικρο διάλυμα.

Δεν ξέρω αν είναι ξανθιά ή μελαχρινή, αν είναι μεσόκοπη ή νέα. Ξέρω ότι είναι ένας άγγελος, που ξεφεύγει από τα τυπικά καθήκοντα και προσπαθεί με όποιον τρόπο μπορεί, να με κάνει να αισθανθώ λίγο καλύτερα. Το βλέμμα της είναι όλο

αγάπη, τρυφερότητα και σεβασμό.

Σηκώνεται να φύγει. Κοντοστέκεται και με μια κίνηση πολλαπλών συμβολισμών, σκύβει και σκεπάζει απαλά τις άκρες των ποδιών μου με το ειδικό σεντόνι που έχουν τα κρεβάτια εντατικής. Από κάτω βρίσκεται ένα κορμί γυμνό, κατατρυπημένο και τυραγνισμένο.

Σε λίγο έρχεται μια νοσοκόμα. Δεν ξέρω ποια είναι. Ούτε πώς τη λένε. Όλες ίδιες είναι εδώ μέσα. Με τις «αστροναυτικές» στολές τους, τα γυαλιά ασφαλείας, τα γάντια, τα ποδονάρια … Ήρθε να μου πάρει αίμα. Τέσσερεις φορές το 24ωρο μου παίρνουν αίμα. «Ώστε είστε κληρικός;» με ρωτά με ενδιαφέρον. Το νέο κυκλοφόρησε φαίνεται. Δεν έχω κουράγιο να κουβεντιάσουμε. Πιο πολύ της απαντώ με νεύματα, παρά με λόγια.
Το οξυγόνο στο αίμα εξακολουθεί να είναι εξαιρετικά χαμηλά. Λυγίζω. Κι αμέσως δίνω εγώ ο ίδιος κουράγιο στον εαυτό μου: «η κυρία Θεοτόκος ξέρει!».

Οι ώρες περνούν αργά και βασανιστικά. Λίγο αργότερα μπαίνουν οι γιατροί. Όλοι μαζί με τα χαρτιά τους, τις σημειώσεις τους, την αγωνία τους, την ελπίδα τους. Μου ανακοινώνουν πως το οξυγόνο σταθεροποιήθηκε και μάλιστα σε ικανοποιητική τιμή. Το ίδιο συμβαίνει και την επόμενη και τη μεθεπόμενη μέρα.

Ξημερώνει του Λαζάρου. Είμαι εδώ Κύριε. Μ’ ένα πλάκωμα στο στήθος. Νιώθω έναν ογκόλιθο να με συνθλίβει. Και περιμένω να ακούσω τη φωνή Σου «ἄρατε τόν λίθον». Είμαι σίγουρος ότι θα συμβεί. Μόνο που δεν ξέρω πότε. «Πιστεύω Κύριε, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ!»

Δεν με άφησες να περιμένω ούτε μια μέρα. Το άκουσα αυτό, το «ἄρατε τόν λίθον», από το στόμα του γιατρού. Τι κι αν το είπε στα γαλλικά; Τι κι αν είπε επί λέξει: «Απίστευτο! Μεγάλη άνοδος των επιπέδων οξυγόνου!»; Εγώ τη δική Σου φωνή άκουσα εκείνη την ώρα και έγινα αυτόπτης μάρτυς της δικής μου ανάστασης. Όλοι περίμεναν το επόμενο στάδιο: τη διασωλήνωση. Κι εσύ τους διέψευσες τόσο όμορφα!
Με ειδοποιούν ότι κάποιος με ζητά στο τηλέφωνο της εντατικής που είναι για χρήση των ασθενών. Υπό κανονικές συνθήκες δεν επιτρέπεται καμία επικοινωνία των ασθενών της εντατικής με τον έξω κόσμο. Λόγω όμως, ιδιαιτερότητας του κορωνοϊού μας επέτρεπαν μία φορά στο 24ωρο να επικοινωνούμε με την οικογένειά μας μέσω βιντεοκλήσης. Με μεγάλη μου έκπληξη ακούω στο τηλέφωνο τον οικογενειακό γιατρό, που όλες αυτές τις μέρες ενημερώνεται on line για την κατάστασή μου από το νοσοκομείο.

-Πάτερ, ξέρεις τι σημαίνει το όνομά μου, έτσι;

-Καλή αγγελία, απαντώ στον γλυκύτατο κ. Ευάγγελο και περιμένω να ακούσω.
-Ακριβώς έτσι πάτερ! Τελειώνει η περιπέτειά σου. Οι τελευταίες αναλύσεις του αίματος δείχνουν και αύξηση των επιπέδων οξυγόνου αλλά και ότι η πνευμονία υποχωρεί, πράγμα που επιβεβαίωσε και η ακτινογραφία. Πάτερ, μπορείς να μου πεις τι έκανες;».

Εκείνη την ώρα ένιωσα πως άνοιξε μια αόρατη χαραμάδα στην οροφή και μπήκε μέσα στον κρύο θάλαμο ένα ζεστό φως και με έλουσε.
Η μηχανική υποστήριξη ελαττώνεται σταδιακά και παράλληλα αυξάνονται τα επίπεδα του οξυγόνου στον οργανισμό μου.

Ξημερώνει Μ. Παρασκευή. Η πρεσβυτέρα στο τηλέφωνο μου δίνει κουράγιο και μου μεταφέρει τις ευχές των ενοριτών μου για καλή Ανάσταση. Η πρεσβυτέρα κι ο γιος μας είναι οι αφανείς ήρωες.

Όλο αυτόν τον καιρό, παραμερίζουν το προσωπικό τους δράμα, ξεχνούν αγωνίες και προσπαθούν να διαχειριστούν πρωτόγνωρες καταστάσεις.

Να ενημερώσουν τους ενορίτες για τα τελευταία νέα, να επικοινωνήσουν με συγγενείς και φίλους στην Ελλάδα που αγωνιούν, να καθησυχάσουν την υπερήλικη μάνα μου, που αγνοώντας ότι είμαι άρρωστος, ρωτά με συγκρατημένο παράπονο «μα πού είναι ο παπα-Θανάσης;

Γιατί δεν με πήρε τηλέφωνο;» Αυτή τη μέρα των αχράντων παθών, ο γιος μου μπαίνει στο διαδίκτυο και ακούει έναν ιερέα, μαινόμενο, να κραυγάζει «Αίσχος στους αρχιερείς, αίσχος στους πολιτικούς! Μας έχουν φυλακίσει για μία γρίπη! Μας έκλεισαν τις εκκλησίες. Μας λένε ψέματα για να μας κρατάνε φυλακισμένους…». Δεν άντεξε, το έκλεισε. Αν ήταν στη θέση μου τι θα έλεγε;

Μπαίνουν στο θάλαμο δυο νοσηλεύτριες. «Πάτερ, τέλος για σας η εντατική! Θα σας μεταφέρουμε σε θάλαμο νοσηλείας» μου λένε με μια χαρά απέραντη, σαν να ήμουν ο πιο στενός τους συγγενής. Και με κερνούν για το νέο! Ένα πορτοκάλι η μία κι ένα αχλάδι η άλλη από το μεσημεριανό τους φαγητό. Δεν θυμάμαι πιο όμορφο, πιο συγκινητικό, πιο αληθινό κέρασμα στη ζωή μου!

Πόσο όμορφος φαίνεται τώρα ο κόσμος σ’ έναν θάλαμο νοσηλείας! Ποιος θα μου το έλεγε αυτό και θα το πίστευα. Αλλά όταν επιστρέφεις από το θάνατο, ακόμα κι ένας μικρός και μονότονος θάλαμος νοσοκομείου παίρνει άλλες διαστάσεις.
Ο ουρανός είναι ντυμένος μ’ ένα απίστευτα όμορφο γαλάζιο χρώμα. Τα λίγα σύννεφα παίζουν ανέμελα κρυφτό με τον ήλιο. Η εικόνα είναι μαγευτική. Δεκάδες πουλιά σχίζουν χαρούμενα τον αέρα. Δεν τα ακούνε τα αυτιά μου, μα η καρδιά μου έχει συλλάβει το μελωδικό της τραγούδι και σεργιανάει μαζί τους στον ουρανό.

Θεέ μου, με τι ομορφιά έχεις ντύσει τον κόσμο!

Διαπιστώνω πως οι μύες των χεριών και των ποδιών έχουν εξασθενήσει. Χρειάζεται πλέον καθημερινή άσκηση με φυσικοθεραπευτή.
Είμαι χαρούμενος, πολύ χαρούμενος! Τώρα πια μπορώ να επικοινωνώ με τον έξω κόσμο. Η πρεσβυτέρα μού μεταφέρει ένα ασυνήθιστο περιστατικό που έγινε μόλις χτες, σε μια οικογένεια από την ενορία μου.

Είναι απόγευμα και παρακολουθούν την ακολουθία από το internet. Ξάφνου ακούγεται από το μισάνοιχτο μπαλκόνι ένα κελάδισμα πουλιού να ψάλλει μια πρωτάκουστη μελωδία, ουράνια, ελπιδοφόρα και χαρούμενη.
Βγήκαν έξω μα δεν είδαν τίποτα. Συνεχίζουν να παρακολουθούν την ακολουθία και το κελάδισμα συνεχίζεται πιο έντονο και πιο όμορφο. «Τι όμορφο μήνυμα μας στέλνει άραγε ο Θεός Μεγαλοβδομαδιάτικα;» αναρωτιούνται. Το βράδυ ενημερώνονται από την πρεσβυτέρα ότι ο ιερέας τους βγαίνει από την εντατική κι η χαρά τους φτάνει στον ουρανό.

Ξημερώνει Πάσχα. Ένα Πάσχα αλλιώτικο. Ξέρω πως δεν πρόκειται να γίνει τίποτα από όλα όσα γίνονταν κάθε χρόνο τέτοια μέρα. Ξέρω πως είναι ένα Πάσχα γυμνό από εξωτερικά σημάδια, αλλά πλούσιο σε βιώματα αναστάσιμα. Ξέρω πως δεν θα ακούσω ούτε θα ψάλλω (η αδυναμία είναι τόσο μεγάλη που μόνο ψιθυριστά μπορώ να μιλήσω) το «Χριστός Ανέστη». Δεν παραπονιέμαι. Μόνο περιμένω. Δεν ξέρω τι.
Χτυπά το κινητό μου. «Χριστός Ἀνέστη ἐκ νεκρῶν θανάτῳ θάνατον πατήσας …». Όμορφες, αγγελικές φωνές ψάλλουν live για μένα! Είναι οι αδελφές από τη Μονή της Μετανοίας της αδελφής μου. Τα δάκρυα δεν με αφήνουν να της μιλήσω, όταν τελειώνει ο ύμνος. Θεέ μου πόσο large είσαι! Δεν παίζεσαι!

Το τηλέφωνο ξαναχτυπά σε λίγη ώρα. Είναι ο αδελφικός μου φίλος και συνοδοιπόρος -χρόνια τώρα- στα μονοπάτια της μουσικής. Μου βάζει να ακούσω κάτι τόσο γνώριμο, αλλά και τόσο πρωτότυπο: έχει ενορχηστρώσει με τη βοήθεια κοινού μας φίλου μια δική μου μελωδία και μου το βάζει να την ακούσω, σαν πασχαλιάτικο δώρο. Με παίρνουν τα δάκρυα. Δεν μπορώ να μιλήσω.

Οι μέρες περνούν. Το κορμί αναρρώνει σιγά – σιγά και προσπαθεί να επανέλθει. Είναι Παρασκευή της Ζωοδόχου Πηγής, σημαδιακή μέρα για μένα: είναι η γενέθλιος μέρα της εις πρεσβύτερον χειροτονίας μου. Μαθαίνω πως αύριο Σάββατο, 25 Απριλίου θα επιστρέψω στο σπίτι μου.

Η χαρά μου μετριάζεται όταν μου λένε πως δεν μπορώ να τους δω από κοντά, δεν μπορώ να τους αγκαλιάσω. Πρέπει να μείνω άλλες δεκαπέντε μέρες στην απομόνωση. Ντρέπομαι ωστόσο, όταν σκέφτομαι αυτούς που ήταν στον ίδιο όροφο

με μένα στην κλινική και δεν επέστρεψαν ποτέ στο σπίτι τους. Κάποιοι αρκετά νεότεροι από μένα …
Με εφοδιάζουν με συσκευή οξυγόνου σε περίπτωση υποτροπής. Τώρα κλεισμένος στο δωμάτιο του σπιτιού πρέπει να στέλνω μέσω internet τα δεδομένα της υγείας μου στο νοσοκομείο τρεις φορές την ημέρα, για να γίνει πλήρης αξιολόγηση της κατάστασης. Χρειάζομαι ωστόσο, βοήθεια και παρακολούθηση από έμπειρους νοσηλευτές.
Το σύστημα υγείας επέλεξε να μου στείλει δυο νοσηλεύτριες, μια Βελγίδα και μια Τουρκάλα. Εδώ στα ξένα, έχουμε μάθει να συνυπάρχουμε με αλλοεθνείς και με ετερόδοξους.

Τις δύσκολες ώρες όμως, προτιμάμε πάντα δίπλα μας κάτι δικό μας, κάτι κοντινό μας. Άραγε η Τουρκάλα πώς θα αντιδράσει όταν μάθει ότι είμαι Έλληνας και μάλιστα κληρικός;
Ευτυχώς η άψογη επαγγελματικότητα και η καλή διάθεση των δύο νοσηλευτριών μού διέλυσαν γρήγορα τους αρχικούς δισταγμούς. Αφέθηκα στα χέρια του Θεού που μου τις έστειλε. Εκείνος ξέρει το γιατί.
Έφτασε η ώρα να ολοκληρώσουν το έργο τους. Η πρεσβυτέρα ζήτησε να μάθει την αμοιβή τους.
-Ξέρετε, αρκετοί από τους ανθρώπους που βοηθούσαμε πριν, ηλικιωμένοι, ευάλωτοι, φιλάσθενοι, νόσησαν από τον ιό και πέθαναν. Αποφασίσαμε λοιπόν, στη μνήμη όλων αυτών των ανθρώπων να μην πάρουμε αμοιβή από εσάς.

Η πρεσβυτέρα τις ακούει και δεν πιστεύει στα αυτιά της. Αποχαιρετιζόμαστε όλοι με εμφανή συγκίνηση. Η μία, η Βελγίδα, παίρνει τις αποσκευές και κατευθύνεται στο αυτοκίνητο. Μένει πίσω η Τουρκάλα. Με κοιτάει στα μάτια και μου λέει σιγά:
-Θέλω να σας ζητήσω μια χάρη».
Και συνεχίζει διστακτικά:
-Είστε ιερέας, έτσι; Θέλω να κάνετε μια προσευχή: για μένα, την οικογένειά μου, αλλά και όσους νοσηλεύαμε και τώρα έφυγαν από τη ζωή».
Μου χαμογελά και τρέχει προς το αυτοκίνητο.
Θέλω να κλάψω και να γελάσω μαζί. Θέλω να φωνάξω και να χοροπηδήξω από χαρά.

Η φωνή μου ίσα που βγαίνει από τα χείλη μου:
Ποῦ σου, θάνατε, τό κέντρον;Ποῦ σου, ἅδη, τό νῖκος;Ἀνέστη Χριστός καί σύ καταβέβλησαι.Αὐτῶ ἡ δόξα καί τό κράτοςεἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
Ευχαριστώ τον καλό μου φίλο και αδελφό π. Αθανάσιο για την κατάθεση της καρδιάς του. Θυμάμαι τα λόγια του όταν τηλεφωνηθήκαμε τη μέρα που βγήκε από την εντατική.

-Γράψε για όλους αυτούς που λένε πως η πανδημία αυτή δεν είναι τίποτα. Πέρασα ένα μαρτύριο. Σα να με είχε πλακώσει ένας μεγάλος βράχος στο στήθος. Ούτε ο χειρότερος εχθρός μας να μην το πάθει.

Πηγή: orthodoxrotterdam.com